

העידן שאחרי המכסות באירופה התרחבות וגדילה לייצור חופשי

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
תורגם בחופשיות מ- Veeopro magazine ההולנדי - מרץ 2014
yossi@icba.co.il

כל אירופה מתארגנת לסיום עידן מכסות החלב ב-2015. הרפתנים ההולנדים מרחיבים את עדריהם ומתאימים את מדיניות הטיפוח למציאות החדשה. הם מנצלים את מחירי החלב הגבוהים להגדיל את העדרים ואף לבנות ולחדש את המבנים והתשתיות ובכך, להגיע לממוצע של 100 פרות בתוך שנים ספורות

הגדולים. במדינות כמו צ'כיה, בריטניה ודנמרק, היקף העדרים הממוצע גדול יותר. בשנת 2013 הרפת הממוצעת ההולנדית מנתה 83 פרות חולבות שייצרו מעל ל-660,000 ק"ג חלב. ממוצע זה גדל במהירות רבה, בשנת 2000 הממוצע היה 51 פרות לעדר בהולנד. מעריכים שבתוך שנים אחדות יגיעו ל-100 פרות בממוצע לעדר.

עדרים עם 250 פרות

בהולנד כבר יש תופעה חדשה יחסית, ובה מוקמות חוות עם 250 פרות ואף יותר מכך. אלו רפתות חדשות בנוף ההולנדי והן נכנסות לעבודה עם שכירים או עם רובוט חליבה. זוהי שבירה של מסורת בענף החלב המקומי שהתבסס על משפחת הרפתן, שסיפקה את כל תשומת העבודה. לפני חמש שנים, עדר עם מעל ל-250 פרות היה תופעה חריגה ובשנה האחרונה יש גידול גם ל-275 עדרים. ההערכה היא שיהיו מעל ל-700 עדרים בגודל זה לקראת 2016. כבר היום, יש עדרים שיש בהם מעל ל-1,000 ראש והמערכת הציבורית רואה בתופעה דאגה רבה ומגה רפתות לא מתקבלות בעין יפה בהולנד.

מרעה

התרחבות העדרים מביאה לתופעה נוספת, בעלת השלכות ציבוריות והיא

אחרי הראשון לאפריל 2015, יכולים יצרני החלב באיחוד האירופי לייצר חלב כרצונם. החל מתאריך זה המגבלות שחלו על היצרנים, בהיקפי הייצור בגין המכסה המחולקת באירופה, שהוחלו מאז 1984, יהיו נחלת העבר.

הרבה יותר קל לנהל את העדר במתחם קבוע וסגור וזה מועיל להגדלת תנובת החלב - תוספת של כ-600 ק"ג חלב לעדרים שלא יוצאים למרעה

יצרני החלב ההולנדים מטמיעים את השינוי ומשקיעים בהרחבת העדרים. זה מתבטא בהקטנת ייצוא העגלות, רפתנים כעת מחזיקים את העגלות שלהם לצורכי הגידול העצמי, במקום לייצא אותן כפי שנהגו בעבר. זה מגביל את היקפי הייצוא של עגלות הולנדיות לעולם. גם בחזית הטיפוח יש שינוי וביורור הפרים מקבל זווית אחרת. כיום יש יותר העדפה לזרמה ממוינת שמאפשרת גידול מהיר יותר בהבטחת המלטת עגלות. בין מדינות האיחוד, יצרני החלב בהולנד אינם נחשבים בקבוצת העדרים

בור תחמיץ עילי

רפת הולנדית קלסית - סגורה וצפופה

מכלית פיזור הזבל בשדות - אין פתרונות אזוריים

המוסדות הציבוריים מעדיפים לראות את הפרות במרעה, יתר על כן, תעשיית החלב שרוצה לשפר את תדמית החלב בקרב הציבור, מנסות לדחוף את הרפתנים לצאת למרעה על ידי הענקת פרמיה צנועה למחיר החלב (בערך אחד סנט ארו לליטר). מחלבת פריזלנד-קמפינה, שמחזיקה כשלושת רבעי מכל החלב בהולנד, היא אחת מהמחלבות שמעניקות את הפרמיה.

20% יותר חלב

תופעת הגידול בעדרים מתרחשת בעיקר בעדרים שבהם יש בן ממשיך במשק ההורים. המשפחות ללא בנים ימשיכו את הרפת כל זמן שיהיה להן כוח לכך ויסגרו בבוא העת. היום יש בהולנד כ-18,000 רפתות, ההערכה היא ירד במהירות ל-9,000-10,000 רפתנים לקראת 2020 והם ייצרו כ-14.5

יונקיה צנועה עם כלובים קטנים ליונקים

היציאה למרעה פתוח. יש גידול מהיר במספר הרפתות שמשאירות את הפרות בתוך המבנים בקיץ וגם בחורף. כבר היום, כשליש ממספר הפרות בהולנד אינן יוצאות למרעה כלל, במיוחד בעדרים הגדולים שמחייבים הערכות מיוחדות לנושא. הרבה יותר קל לנהל את העדר במתחם קבוע וסגור וזה מועיל להגדלת תנובת החלב - תוספת של כ-600 ק"ג חלב לעדרים שלא יוצאים למרעה. וזה גם טוב לסביבה בגלל פליטת גזי CO₂ ואמוניה מוגברת מחוץ למבנה. מניעת היציאה למרעה פועלת גם לטובת האוטומציה בחליבה. אין מדינה בעולם עם כמות רובוטי חליבה כמו בהולנד, שבה יש מעל ל-3,000 עדרים עם רובוטים. מחצית מהרפתנים נערכים במבני הרפת לקליטת רובוטי חליבה ואוטומציה אחרת - 60-70 פרות לרובוט. זו סיבה שמשכנעת רפתנים להשאיר את הפרות במבנים ולא להוציאן למרעה הפתוח.

מי ברכה

פתרון כולל
לאספקת מים לרפת
בשגרה ובחירום

מיכלי החירום לרפתות זכאים למענק של עד 80%

דרך הסכם המים ו/או מתווה לוקר

חברת **Upgrade-Solutions** מתמחה בפתרונות לאספקת מי שתיה בחירום לבני אדם ולמשק החי.

מיכל החירום הינו תוצרת **כחול-לבן**, בעל מסגרת פלדה ולוחות אלומיניום מבודדים בעובי של 5 מ"מ, כיסוי קשת אגדים בצפיפות גבוהה

טל': 073-7259107 מייל: bakerman@upgrade-solutions.co.il
www.upgrade-solutions.co.il

סיור רפתנים בהולנד בהובלתו של רוני ליטבק מרפת עמיר

הרפת ההולנדית עוברת שינוי דרמטי עם ביטול המכסות - סולין מרפת דרום בסיור רפתנים

האתגר - ייצור מקסימום רכיבים

ביקור ברפת הולנדית של Wim van de Venne, מביא לעולם של רכיבים. הפרות בחווה נחשבות לבין הטובות בהולנד - ממוצע של כמעט 900 ק"ג שומן וחלבון או במילים אחרות, תוצאות כלכליות מיטביות לפרה

27, עם ייצור של 10,581 ק"ג לפרה לתחלובה, נחשב Wim van de Venne מעל לממוצע הארצי. יש רפתנים שמייצרים אפילו יותר חלב ממנו, עד ל-12,500 ק"ג חלב. אבל זו לא שאלה של ליטרים, התעשייה מחפשת את הרכיבים - שילוב של שומן וחלבון. החווה במחוז לימבורג שייכת לשיאנים, 4.73% שומן ו-3.74% חלבון או במילים אחרות - 500 ק"ג שומן ועוד 396 ק"ג חלבון. זה בממוצע הרבה מעבר לממוצע של השחור-לבן האירופי, עם 4.27% שומן (374 ק"ג) ו-3.46% חלבון (303 ק"ג) בממוצע בהולנד וכמובן, מעבר למה שקורה בעולם הרחב.

חליבה רובוטית

הכמות הגדולה של שומן וחלבון ש-60 הפרות שלו מניבות מכניסות

ההזנה והטיפול ממוקדים רכיבים, עוקפי מכסה

בדצמבר הרבה מאוד כסף לבעלים, בזכות מחיר החלב הגבוה שמגיע ל-53 סנט-ארו לק"ג. התמורה הכלכלית ראויה מאוד בהולנד והרפתן מדורג בחמישייה הפותחת של המדינה.

בשביל וים זו הייתה הפתעה בלתי צפויה, כי הוא ציפה דווקא לירידה, לאחר שהתקין את רובוט החליבה ברפת, לפני כשלוש שנים. הודות לרובוט עם 2.8 חליבות לפרה ביממה התנובה עלתה בכ-1,600 ק"ג לפרה לתחלובה, אבל שיעורי הרכיבים נשארו דומים. זה עניין של הזנה טובה וממשק טוב של הרפתן. הפרות מקבלות שיעור קבוע של מזון גס - מרעה ותירס בתוספת של 22-23 ק"ג מזון מרוכז ל-100 ק"ג חלב. מאז שהתחיל לעבוד עם הרובוט של דלוואל, צריכת המזון הגס גדלה בהדרגה.

"המזון הגס זקוק לתוספת של סוכר בכמות קטנה שעושה את הפרות עצלניות ובהרגשה טובה. מבחינה זו הפרות דומות להתנהגות האדם". מסביר וים שיש לו 37 הקטר שטח אדמה ליד הבית.

הכמות הגדולה של שומן וחלבון ש-60 הפרות שלו מניבות מכניסות בדצמבר הרבה מאוד כסף לבעלים, בזכות מחיר החלב הגבוה שמגיע ל-53 סנט-ארו לק"ג

עדיין שואף לרכיבים יותר גבוהים

אכן, אחוז הרכיבים בחלב גבוהים, אך הרפתן שואף לרמה גבוהה יותר עם תנובה יותר גדולה. תוספת של 5% שומן ו-4% חלבון - זו המטרה המרכזית שלו. "זה נראה קשה להשגה, אבל אתה צריך תמיד להציב יעדים קשים ולשאוף אליהם". הוא עובר על רשימת הפרות ומסמן את המיועדות להגיע ליעד הרצוי של רכיבים בתוספת תנובה גבוהה. "תסתכל על הפרה הזו - בתחלובה שלישית היא מגיעה ל-5.4% שומן ו-4.5% חלבון, היא מוכיחה שהדבר אפשרי". זה הגיוני שעל ידי טיפוח ממוקד ניתן להגיע לתוצאות אלה ובמיוחד באחוז החלבון ואז גם השומן ירוץ אחריו. עם היעד הזה, וים בוחר פרים כמו Kian, Kodak, Camino וקוד פרים אדום-לבן לתכונות רצויות, כמו תנובה גבוהה, קלות התנהלות, בריאות, לא גדולות מדי. הרגלים מאוד חשובות וכך גם מבנה העטין, כי בחליבה רובוטית יש חשיבות קריטית למבנה העטין". ■

